

4. FACETTEN

Biodiversiteit:

natuur inclusief ontwerpen van gebouwen en openbare ruimte

Bijzonder voor Amsterdam is dat bij de inrichting van de eerste kavels van het Cruquiusgebied al vanaf het ontwerp rekening is gehouden met natuur en biodiversiteit. Natuur is een inclusief onderdeel van zowel de architectuur als de openbare ruimte. Ze wordt integraal meegenomen in het ontwerp, de bouw en de aanleg. Zo worden gebouwen voorzien van groene daken, worden in de gevels nestgelegenheden voor vogels gerealiseerd en verblijfplaatsen voor vleermuizen. De nieuwe inrichting en bebouwing kunnen zo de reeds aanwezige land- en waterbiotopen versterken.

Connecties op alle schaalniveaus zijn van belang voor biodiversiteit

De opzet van het raamwerk met lange lijnen en dwarsverbindingen garandeert een fijnmazig, groen netwerk dat aansluit op de randen van het gebied. Op deze manier wordt niet alleen de biodiversiteit in het Cruquiusgebied versterkt, maar ontstaan er ook verbindingen met aangrenzende gebieden zoals het Flevopark en oevers in de omgeving.

Een robuust ecosysteem bestaat niet uit één soort

De buitenruimte wordt zodanig ingericht dat deze optimaal geschikt is voor zowel wilde planten, insecten (o.a. vlinders, bijen, hommels), vogels (o.a. gierzwaluw, huismus) vleermuizen als andere dieren (eenden, vissen, egels).

Diversiteit op alle niveaus bevordert biodiversiteit

In het voorlopig ontwerp is hier op de volgende manier invulling aan gegeven. In de gebouwen worden neststenen ingemetseld voor onder andere gierzwaluwen en huismussen. De beplanting in de binnentuinen en openbare ruimte is hierop afgestemd en biedt voedsel, dekking en nestgelegenheid voor diverse soorten. Op de kades zijn speciale vogelbosjes voorzien met doornige en vruchtdragende soorten zoals meidoorn, krent, lijsterbes en zoete kers. Deze beplanting biedt zowel voedsel als beschutting. De elzen in de vogelbosjes zijn een aantrekkelijke habitat voor mezen.

De bomen en vaste planten zijn daarnaast gekozen vanwege hun aantrekkende werking op vlinders, bijen, hommels en andere insecten door hun specifieke geur en nectarproductie. Boomsoorten als wilg, veldesdoorn en linde worden ook om deze reden toegepast. De insecten spelen een belangrijke rol bij de bestuiving van planten en vormen een belangrijke schakel in de voedselvoorziening van onder meer vogels. De vaste planten in de erven lokken vlinders, bijen en hommels. In de dwarsstraten worden verschillende botanische rozen toegepast, die met name zwermen groenlingen en sijzen aantrekken. Naast voedsel hebben de insecten ook leefruimte nodig. Verschillende begroeiing en open verharding bieden die ruimte.

Buro Lubbers pleit ervoor om al voor de uitvoering van de openbare ruimte van Fase I te beginnen met het stimuleren van biodiversiteit. Wij zien mogelijkheden om in een vroeg stadium de bestaande Cruquiusweg te onttegenen en vergroenen. Het trottoir kan aan één zijde gereduceerd worden tot uitstapstrook. De vrijkomende

ruimte wordt ingericht als vlinderlint. Diverse vlinderlokkende vaste planten en bodembedekkers vormen samen een krachtig en kleurrijk lint over de volle lengte van het Schiereiland.

Bijzondere uitwerking biodiversiteit

De wens van de gemeente is om het begrip natuur inclusief nader te verbijzonderen in de openbare ruimte. In de volgende fase zal onderzocht worden of en hoe dat binnen Fase I vorm kan krijgen. Een zogenaamde bioloop in combinatie met een boardwalk is één van de opties, maar ook het á la cartemenu voor de kadeparken biedt aanknopingspunten. Daarnaast ziet Buro Lubbers mogelijkheden om biodiversiteit onder de aandacht te brengen d.m.v. een (online) tijdschrift met achtergrondinformatie, tellingen, observaties, recepten, bloeikalenders en dergelijke.

Beplanting is niet alleen waardevol voor de fauna, maar ook voor de mens

De prachtige kleuren, geuren en seizoensbeleving maken een aantrekkelijk beeld van de openbare ruimte. Daarnaast nodigt de beplanting uit tot activiteiten: men kan de rozebottels plukken en er jam van maken. Daarnaast kunnen bewoners kiezen om in de kadeparken een bijen- of insectenhotel te plaatsen en op deze manier actief biodiversiteit te stimuleren en ervan te genieten. Het nodige draagvlak en enthousiasme betekenen een verandering in onze houding en gedrag. Voorlichting en ambassadeurs zijn nodig om goed bedoelde inspanningen succesvol te laten verlopen. Informatiepanelen (of online informatievoorziening) ten aanzien van biodiversiteit in het Cruquiusgebied kunnen hier een bijdrage aan leveren. Ook vanuit beheer dient er aandacht te zijn voor ecologisch beheer. Dit moet een plek krijgen in het beheerplan.

Concrete toepassingen t.a.v. biodiversiteit in het Cruquiusgebied op een rij:

1. Groen verbinden: fijnmazig groen netwerk door het gehele Cruquiusgebied, o.a. hagen (vogelbosjes) als verbindend element, realiseren van een vlinderlint langs de Cruquiusweg.
2. Civiele kunstwerken natuur inclusief: verbijzondering natuur inclusief ontwerp openbare ruimte nader onderzoeken, zoals natuur inclusief ontwerpen van boardwalk en/of de toekomstige langzaamverkeersverbinding Zeeburgerschutsluis.
3. Diervriendelijke verlichting: verlichting ledlampen met dimregime worden toegepast. Dimmen wordt toegepast volgens basisdimregime Amsterdam (36% reductie).
4. Natuurvriendelijke oevers: een reddingsbalk aan de kade t.b.v. planten en drenkelingen, natuurinclusief ontwerpen van de boardwalk t.b.v. verbinding water en land (nader uit te werken in volgende fase).
5. Groene daken toepassen.
6. Natuurlijk watersysteem: afwatering naar de plantvakken (rainproof), indien mogelijk regenwater opvangen in de binnentuinen.
7. Ecologisch beheer opnemen in het beheerplan.

Bioloop

4.9. BIODIVERSITEIT

